

Civilsamhället kritiska till förslagen i migrationspolitiska kommittén och förslaget om EU:s gemensamma asylpakt

Sveriges migrationspolitik försämras avsevärt om riksdagen antar den migrationspolitiska kommitténs slutbetänkande och Sverige både kan och bör göra mer för den europeiska solidariteten, som tycks begränsad i EU-kommissionens nya migrations- och asylpakt. Ett förslag med få svar och desto fler frågetecken. Detta menar Forum som analyserat den senaste tidens utveckling på det migrationspolitiska området, och hur reaktionerna från några av Forums medlemmar har varit.

En politik som placerar Sverige på EU:s lägstanivå

Den migrationspolitiska kommittén lämnade nyligen sitt slutbetänkande till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson. Ett betänkande som flera av Forums medlemmar uttryckt djup oro över och som enligt civilsamhällets organisationer slår hårt mot människor på flykt. Därtill försvårar den möjligheten för Sverige att leva upp till asylrätten, som enligt deklarationen om mänskliga rättigheter fastslår människors rätt till att söka skydd och få sin sak prövad. Martin Ärnlov, generalsekreterare på Svenska Röda Korset, konstaterar att betänkandet i stora drag kan läsas som att man vill permanenta den tillfälliga utlänningslagen med vissa justeringar. En lagstiftning som fick kraftfull kritik redan vid dess införande och som placerat Sverige i EU:s asylpolitiska lägstanivå.

Civilsamhällets erfarenheter och kunskap på området är djupa och Forums medlemmar har länge påtalat behovet av att se över flera delar i Sveriges migrationslagstiftning i syfte att stärka den långsiktiga hållbarheten. Förslagen som nu ligger på bordet går dessvärre i en annan riktning, bland annat genom att föreslå tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel och minska möjligheten till anhöriginvandring. På samhällsnivå innebär detta i förlängningen att Sverige riskerar att aktivt bidra till att underminera deklarationen om mänskliga rättigheter och stärka den allvarliga värdeförskjutning som vi sett i Europa de senaste åren. Det rimmar, som flera av våra medlemmar redan påpekat, illa med vår historia och vårt lands identitet.

I ett [öppet brev](#) till ledamöterna av den migrationspolitiska kommittén uppmanade därför en rad organisationer tidigt i processen ledamöterna att i konstruktiv dialog ta stöd av civilsamhällets erfarenheter och kunskaper på området, men resultatet visar på att en sådan dialog uteblivit.

– Regeringen har tidigare sagt att fortsatt restriktiva bestämmelser kommer att leda till bättre etablering, men har misslyckats i att redovisa en faktisk strategi för att uppfylla detta syfte. Att därtill, genom de förslag som nu diskuteras i kommittén, gå än längre i den riktningen utan vare sig en konstruktiv dialog med civilsamhället eller evidensbaserade förslag är olyckligt. Sveriges migrationspolitik måste ta avstamp i, och inte avsteg från, grundläggande mänskliga rättigheter, säger Anton Alsander, sakkunnig, Forum.

Viktigt att Sverige och EU visar solidaritet med gränsstäder

Det är viktigt att både Sverige och EU visar solidaritet med Europas gränsstäder som återigen ser en ökning av överfulla flyktingläger och bristande resurser. Det är positivt att kommittén ser behovet av säkra och lagliga vägar och att Sverige bör fortsätta stödja utvecklingen av ett gemensamt europeiskt system för vidarebosättning. För detta krävs nu tydliga ansträngningar på EU-nivå och på internationell nivå. Det är av yttersta vikt att Sverige tar sitt ansvar i mottagandet av asylsökande för att underlätta för situationen som uppstått i ett antal gränsstäder och öar i Europa. Vi behöver ge människor på flykt ett värdigt bemötande i form av en fungerande asylrätt där Europa tar ett gemensamt ansvar och där inte ett fåtal städer måste axla en orimlig del av arbetet utan tillräckligt stöd.

Därför är det beklämmande att justitie- och migrationsminister Morgan Johansson i praktiken valt att inte erbjuda stöd och hjälp när flyktinglägret Moria på den grekiska ön Lesbos brunnit ned. Forums medlemsorganisationer har ihärdigt pekat på att Sverige tillsammans med andra EU-länder behöver ta emot barnen från Grekland och flera länder, däribland Norge, har aviserat att de är villiga att ta emot några av de runt 400 ensamkommande ungdomar som har flyttats till fastlandet efter branden. Tyskland har vidare lovat att landet kan ta emot uppemot 1500 barn från lägret (SVT/20/09/10).

Rädda Barnen är en av Forums medlemmar som uttalat sig. Enligt organisationen är detta ett exempel på uppgift där EU gemensamt behöver hitta en lösning.

– Det här är inte bara ett grekiskt problem, det är ett problem för hela Europa och vi måste hitta en gemensam lösning. Vi har uppmanat Sveriges regering att ta i den här frågan och att Sverige borde bidra genom att ta emot barn från lägren. Det är fruktansvärt att det har fått gå så här långt, säger Emil Grönwall, policyrådgivare på Rädda Barnen.

Civilsamhället kritiska till gemensam migrations- och asylpakt

Forums medlemsorganisationer är positiva till en del av det som utredningen presenterade. Rädda Barnen välkomnar att pakten på flera sätt uppmärksammar barn och att allt fler länder ställer upp kring att ta emot barn och barnfamiljer. Kommissionen föreslog dock inte den tvingande omfördelning av asylsökande som många av Forums medlemmar sett som en nödvändighet. Forum tycker att det finns många otydligheter kring den “obligatoriska solidaritet” som kommissionen föreslår ska gälla vid kris. För att undvika en situation som under hösten 2015, där ett fåtal länder tog emot en majoritet av de asylsökande, instämmer Forum i att omfördelning måste vara obligatorisk. Regeringen har konsekvent hänvisat till behovet av en ny gemensam omfördelning av asylsökande inom EU. Utredningen presenterade tyvärr inte tillfredsställande svar på hur vi ska fördela flyktingar i Europa när det inte är bindande eller sker obligatoriskt. Det innebär att Sverige inte längre kan bedriva en migrationspolitik baserad på en EU-gemensam politik som inte kommer att realiseras.

Svenska Röda Korset efterforskar just nu 5 000 saknade anhöriga till människor som vistas i Sverige, varav 3 000 barn, som försvunnit i krig eller under flykten. Många av dessa saknas efter resor över Medelhavet. Det är viktigt att EU:s migrationspakt säkerställer säkra och lagliga vägar in till EU, menar Röda Korsets generalsekreterare Martin Ärnlov.

– Det är välkommet att Ylva Johansson slår fast att det inte ska vara olagligt att rädda människor på Medelhavet, men det behövs konstruktiva förslag på fler säkra och lagliga vägar att söka asyl. Det är också enormt viktigt att rätten till familjeåterförening både är möjlig i teorin och praktiken annars kommer fler barn att dö på havet, säger Martin Ärnlov i ett [pressmeddelande](#) (2020-09-29).

Enligt EU-kommissionen är ett av målen med pakten att undvika en ny situation där undermåliga flyktingläger byggs upp, såsom Moria på Lesbos som brann i mitten på september. Ett av huvudförslagen i pakten är dock att asylsökande ska hållas kvar vid EU:s yttre gräns. Där ska människor som kommer från länder där beviljandegraden är låg bli hänvisade till ett gränsförfarande. Detta i syfte att skynda på asylprocessen, som ska avgöras inom 12 veckor, efter en snabb screening och prövning. De som anses ha dåliga chanser till ett positivt beslut ska då kunna återsändas.

SNAPSHOTS
FROM THE **BORDERS**

Co-funded by
the European Union

Men att slå ihop asyl- och återvändandeprocessen får kritik av Rädda Barnen, som menar att detta utgjorde grunden för så kallade “hot spots” vid EU yttre gräns. Nya gränsprocedurer, däribland den nya anläggningen på Lesbos, kommer leda till nya flaskhalsar och bidra till ohållbara förhållanden både för flyktingar såväl som för europeiska gränsstäder. Det är viktigt att EU visar solidaritet med de öar och gränsstäder som idag tar emot majoriteten av flyktingarna. För att uppnå en snabb process riskerar därtill ursprungsland istället för individuella skäl att bli utgångspunkt i prövningen i de mottagningscenter som ska byggas upp.

3 oktober gemensamt initiativ för hågkomst och välkomnande

Den 3 oktober 2013 förlorade 366 personer sitt liv i Medelhavet utanför Lampedusas kust. Detta datum har kommit att bli en viktig symbol för vikten av solidaritet och delat ansvar i Europas migrationspolitik. Förra året deltog exempelvis civilsamhället i 29 europeiska huvudstäder i en kampanj under taggen #NoMoreBricksInTheWall – för att belysa vikten av gästfrihet och medmänsklighet till de människor som flytt (och fortsätter fly) till Europa. I denna anda vill Forum påtala vikten av att civilsamhällets inkluderas i forandet av en human asyl- och migrationspolitik i såväl Sverige som EU.